

נשיכות בגיל הרך - דף מידע להורים

אתם שולחים את הילדים למעון, והולכים לעבודה בתפילה שהכול יעבור במעון בצורה נעימה וטובה. אחרי יום עבודה אתם מקבלים את הילד בחיבוק גדול, התגעגעתם. לפני המקלחת אתם רואים על הילד סימני נשיכה, סימנים כואבים, שעושים לכם גם כואב ודואג בלב. עולות לכם שאלת כמו איפה הייתה המטפלת, למה הילד שלי ננשך, ומה בכלל המעון עושה כדי למנוע את זה.

בשביל זה אנחנו כאן, לתת לשאלות אלו מענה.

נשיכות בגיל הרך - למה זה קורה?

התינוק בגיל הרך חסר באמצעי תקשורת. הוא נולד עם שפת הגוף, ולא עם שפת המילים ובשנתו הראשונה הכלי המרכזי שלו להתפתחות ולהכרת העולם הוא הפה. הוא אוכל, בוכה, טועם מאכלים ומרקמים שונים וחוקר את החפצים בעזרת פיו. עד גיל שנה התינוק מתפתח, משכלל את גופו ויכולותיו, לומד לזחול וללכת וחוקר עם גופו עוד יותר את סביבותיו.

תהליך זה מתעצם והולך בגיל שנה עד שנתיים וחצי. במקביל הילד מפתח תחום חדש - הקשר שלו עם הסביבה. הילד מכיר יותר את חבריו, מפתח איתם אינטראקציה ונהנה לשחק לידם; מאינטראקציה זו מתרחשות באופן טבעי מחלוקות, מריבות וגם נשיכות. לשאלה "למה הם לא יודעים לשחק יפה ביחד?" נפרוס כאן את הסיבות המרכזיות.

כחלק מההתפתחות הטבעית הילד מרגיש שכל העולם - שלו; שכל החפצים והמשחקים נועדו רק בעבורו. הצרה היא שגם החבר שליידו חושב כך... 😊 שלב זה נקרא "השלב האגוצנטרי".

בנוסף, בגיל שנה עד שנתיים הכלי השפתי - המילולי של הילד רק מתחיל להיבנות. הוא מתחיל לומר מילים מהעולם שלו (אבא/אמא/בקבוק וכד') אבל הוא חסר ביכולות שפתיות על מנת להביע את רצונו במילים וכמובן ליצור משא ומתן חברתי.

במצב זה, כשהילד מעוניין במשחק מסוים והוא רואה שהמשחק נמצא בידי של החבר, הוא ניגש באופן טבעי ומנסה לקחת את המשחק מיד חברו בכל האמצעים כגון: משיכה, דחיפה, משיכה חזקה יותר; וכשזה לא עוזר הילד מוציא את הכלי המרכזי והעוצמתי שהוא מכיר ושליווה אותו לאורך כל הדרך - הפה. אין ספק שנשיכה אחת עושה את העבודה ומביאה לילד את המשחק המיוחל.

סיטואציה זו מתרחשת פעמים רבות במעון ואף בבית. הנשיכות קורות הרבה יותר במעון מהסיבה הפשוטה שבמעון שמספר הילדים והאינטראקציות של הילדים בני אותו גיל גדולה יותר. חשוב לשים לב שכשהילד נושך הוא לא יודע שהנשיכה כואבת, הוא הרי לא מרגיש מה שחברו מרגיש. בנשיכה הוא לא מתכוון להכאיב, אלא הוא משתמש בכל הכלים העומדים לרשותו כדי להשיג את מבוקשו ואשר סייעו לו עד עכשיו להכיר וללמוד את העולם. חשוב לזכור, שהרוב המוחלט של הילדים הם כאלה ולכן סביר שבמהלך השנה כל ילד יינשך וגם ינשך.

בסדר, הבנו שזה לא מגיע מרוע, אבל מה עושים? נותנים לילדים לנשוך?

התשובה היא לא. גם כשהדבר טבעי לילד אנו מלמדים אותו את הדרך הנכונה. כמו שבהליכה אנו נותנים יד לילד ובכך מסייעים לו לרכוש את ההליכה, כך גם כאן אנו מלווים את הילד ומלמדים אותו איך "חיים ביחד".

בשעת אינטראקציה חברתית אנו מסייעים לילד להביע את רצונו במילים; אנו "הפה" שלו ובכך תומכים בהתפתחותו השפתית. אנחנו מתווכים לו את הסיטואציה ובכך תומכים בו ברמה הרגשית, ונותנים לו כלים על מנת שיוכל לפתור את

הקונפליקט בו סביר שיתקל. אנו מלמדים אותו, שכשאתם רוצה משהו, הוא צריך לבקש אותו מחברו כמו בחברת המבוגרים. לעיתים החבר יוכל לתת ולעיתים לא. אנו נתמוך בילד בהתמודדות בהתמודדות עם שני המצבים הללו. מצד שני אנו גם נלמד את הילד שעליו לתת משלו ולחלוק את חפציו עם חבריו; אנו נלמד אותו לחכות בסבלנות (דחית סיפוקים), וגם "לעשות תורות".

אוקי נשמע טוב, אז למה עדין יש נשיכות?

כמו שהזכרנו עם ההליכה, רכישות המיומנויות החברתיות נעשות צעד אחר צעד. אנו תומכים, מתמידיים בתהליך ומאמינים שגם אם הילד עכשיו חסר את המיומנות הוא יכול בהחלט לרכוש אותה, ועם תמיכה שלנו הוא ירכוש אותה בצורה מהירה וקלה יותר. כמו בכל תהליך, מי שמתמיד יצליח. במעון אנחנו עושים את המאמץ שהמטפלת תהיה פנויה במידה המקסימלית לילדים בשעת משחק, תביא משחקים עם הרבה חלקים כדי לנסות ולצמצם חיכוכים, אנו משוחחים עם הילדים גם במפגש ובשעת המשחק בדבר הדרך להשיג חפצים אצל החבר ומזכירים להם שהמטפלת תמיד זמינה לסייע להם בכל שידרש (אם יש ילד שרוצה משחק והחבר לא מסכים לו) ומשבחים את הילדים כשהם נותנים האחד לשני ומחכים בתור.

יחד עם זאת, חשוב לדעת שלא תמיד המטפלת יכולה לקלוט כל אינטראקציה שמגיעה בשניות לנשיכה. ב"ה הקבוצה במעון מגוונת ולא קטנה והצרכים המקבילים הם רבים (מריבות אחרות, ילדים שנפלו, ילדים שזקוקים להדרכה ועוד)...

תודה. אנחנו קצת יותר רגועים שהמעון יודע ומטפל בנשיכות. אבל, בפועל, איך מתנהגים עם הנושך והננשך?

כשילד נושך אנו מסבירים לו בצורה ברורה ונחרצת שהדבר אסור! אולם אנו לא מרחיקים אותו מהקבוצה או מענישים אותו. אנו זוכרים שהילד לא עושה זאת ממקום רע, אלא מחוסר מיומנות חברתית. לכן אנו מנצלים סיטואציה לא נעימה זו ללמידה. אנו מנחים את הנושך לבקש סליחה, מתארים לשני החברים את הסיטואציה ומדריכים אותם בדרך המשחק תקינה בין חברים. אנו גם לא לוקחות את "משחק המריבה" כי מטרתנו לתת כלים ולא להעניש את הילדים על רצונם לשחק. את הננשך אנו מחבקות, מרגיעות ושמות משחה מרגיעה על העור.

חשוב להדגיש שיש ילדים עם מיומנויות חברתיות, שפתיות ותחושתיות שונות ולכן ישנם ילדים שיינשכו יותר. ילדים אלו מקבלים השגחה גבוהה יותר מהצוות. אם אתם חשים שילדיכם מאחר מאוד מבחינת השפה או זקוק לגרייה תחושתית חזקה כדאי שתתייעצו איתנו או/עם צוות רפואי לייעוץ נוסף.

ובסוף היום

כשתקבלו את האוצר המתוק הביתה, נכון, לצערנו לפעמים יהיו עליו גם "עיטורים" של נשיכות. תדעו שעשינו את המירב לא רק לשמור על ילדיכם, אלא גם לימדנו אותו כיצד לחיות ביחד עם החבר, בדרך של שיחה, סבלנות ושיתוף פעולה. ככלל אנו לא מעבירים מידע "מי נשך" כי לדעתנו אין בכך תועלת. מה גם שהילד אינו רע. ילדים שאנו חשים שקשה להם יותר ומרבים לנשך אנו כבר יוצרים בעצמנו קשר עם ההורים כדי לחשוב יחד כיצד ניתן לסייע לילד. אם ילדכם הוא בצד היותר "נושך" תדעו שיש לכם ילד עם מוטיבציה ונחישות רבה וללא קורטוב אחד של רוע. פנו אלינו ונשמח לסייע.

אתכם לאורך כל הדרך
צוות המעון והמנהלת